

SocioRoMap

ANCHETĂ DE CERCETARE
MEDIATORI ȘCOLARI

Material produs în cadrul proiectului *Cartografierea sociografică a comunităților de romi din România pentru o monitorizare la nivel comunitar a schimbărilor privind integrarea romilor (SocioRoMap)*.

Proiect finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009–2014 în cadrul Programului „Combaterea Sărăciei” (RO25).

Acest material nu reprezintă neapărat poziția oficială a Mecanismului Financiar Norvegian 2009–2014.

CADRU LEGAL ȘI EVOLUȚIE INSTITUȚIONALĂ

● În România, poziția de mediator școlar a apărut după anul 1990 ca fiind un fel de intermediar în cadrul unor proiecte școlare de alfabetizare și de recuperare școlară, propuse de parteneri străini după un model propriu (Sarău, 2013). La acel moment, statutul mediatorului școlar nu era reglementat formal, astfel că în perioada 1990-1995 mediatorii școlari au fost angajați ai unor organizații neguvernamentale (ONG-uri) interne și externe. În 1998 și apoi în 1999, sunt formați și angajați medietori școlari în cadrul unui proiect-pilot care avea ca scop reducerea abandonului școlar prin crearea programelor de tip „A doua șansă”. Acest proiect a fost inițiat de Fundația pentru o Societate Deschisă și continuat de Centrul pentru Educație 2000+ (Vincze – Harbula, 2011).

Inițiativele pentru introducerea și formalizarea acestei poziții în cadrul sistemului de învățământ românesc au fost conduse de organizația neguvernamentală Romani Criss, în colaborare cu Institutul Intercultural Român. În anul 2000, o recomandare europeană a atras

atenția asupra nevoii de a angaja medietori școlari în școlile unde sunt înscriși copii de etnie romă, pentru a facilita contactul între romi, populația majoritară și școli și pentru a evita conflictele în școli (Consiliul Europei, Consiliul de Miniștri, 2000).

În același an, la nivel național, au fost create două inițiative legislative în vederea oficializării statutului mediatorului școlar în sistemul de învățământ românesc. Conform acestora, responsabilitățile mediatorilor școlari includ sprijinirea și încurajarea părinților romi pentru a crește participarea și încurajarea copiilor romi la educație; colectarea de date, reprezentarea comunității de romi la școală și a școlii în cadrul comunităților de romi, prevenirea și medierea eventualelor conflicte între familii și școli, reprezentarea comunităților de romi în relația cu autoritățile locale în ceea ce privește participarea la educație a copiilor romi; promovarea valorilor multiculturale și a școlii incluzive.

În anii 2000-2001, perioadă în care este inițiat proiectul PHARE privind categoriile dezavantajate de elevi, în

special romi, a fost descrisă de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (MECT) și introdusă în Clasificarea Ocupațiilor din România (COR) funcția didactică auxiliară de mediator școlar.

Cu toate acestea, statutul mediatorilor școlari a rămas vag definit în ceea ce privește organizarea administrativă a acestei profesii, astfel că o parte dintre mediatorii școlari au fost angajați de Inspectoratele Județene sau de școli ca personal auxiliar, decizia de angajare rămânând la latitudinea autorităților locale. Pe lângă o serie de acte normative care au formalizat poziția de mediator școlar în cadrul nomenclatorului ocupațiilor, traseul de formare necesar și organizarea și funcționarea serviciilor de mediere școlară la nivel local¹ au fost reglementate normele de încadrare și activitate a mediatorului școlar doar în anul 2007, prin Ordinul nr. 1539 din 19/07/2007 emis de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului. Este important de menționat că aceste documente oficiale clarifică și faptul că pentru a fi angajat ca mediator școlar e nevoie de absolvirea liceului sau a învățământului obligatoriu și de parcurgerea cursurilor de formare profesională cu specializarea mediator școlar, recunoscute de Ministerul Educației, Cercetării și

1 Hotărârea de Guvern nr. 844 din 31/07/2002 privind aprobarea nomenclatoarelor ocupațiilor, meseriilor și specializărilor pentru care se asigură pregătirea profesională prin învățământ preuniversitar, precum și durata de școlarizare; Ordinul nr. 5418 din 08/11/2005 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Centrelor județene/al Municipiului București de resurse și de asistență educațională.

Tineretului. De asemenea, se recomandă ca pe postul de mediator școlar să fie angajată o persoană care cunoaște limba și cultura comunității pe care o deservește.

Responsabilități și atribuții ale mediatorilor școlari (Anexa 2 la Ordinul nr. 1539 din 19/07/2007)

1. Facilitează dialogul școală – familie – comunitate.
2. Contribuie la menținerea și dezvoltarea încrederii și a respectului față de școală în comunitate și a respectului școlii față de comunitate.
3. Monitorizează copiii de vârstă preșcolară din comunitate care nu sunt înscriși la grădiniță și sprijină familia/suținătorii legali ai copilului în demersurile necesare pentru înscrierea acestora în învățământul preșcolar.
4. Monitorizează copiii de vârstă școlară, din circumscripția școlară, care nu au fost înscriși niciodată la școală, propunând conducerii școlii soluții optime pentru recuperarea lor și facilitând accesul acestora la programele alternative de învățământ (înscrierea în învățământul de masă la cursuri de zi sau la cursuri cu frecvență redusă, includerea în programul „A doua șansă” etc.).
5. Sprijină organizarea de programe-suport pentru îmbu-

- nătățirea performanțelor școlare (programe de recuperare, programe de intervenție personalizată, programe de tipul „Școala după școală” etc.).
6. Colectează datele statistice relevante pentru monitorizarea accesului la educație și menținerea copiilor în sistemul educațional obligatoriu.
  7. Consemnează cu acuratețe și obiectivitate problemele educaționale sau de altă natură care au efect asupra participării la educație a copiilor din comunitate, informând familiile despre rolul școlii și despre prevederile legale referitoare la participarea copiilor la educație.
  8. Asigură actualizarea bazei de date despre copiii aflați în pericol de abandon școlar, monitorizează situația școlară și activitatea extrașcolară a acestora, încurajând participarea lor la educație.
  9. Transmite școlii toate datele colectate din comunitate, în scopul identificării soluțiilor optime pentru asigurarea accesului egal la educație al copiilor.
  10. Contribuie la deschiderea școlii către comunitate și la promovarea caracteristicilor etnoculturale în mediul școlar, prin implicarea în organizarea de activități cu părinții/alți membri ai comunității, organizarea de activități cu dimensiune multiculturală, organizare de activități extracurriculare etc.
  11. Monitorizează și încurajează prezența elevilor la orele din cadrul programelor alternative/suplimentare/de sprijin.
  12. Sprijină elaborarea planului de desegregare școlară și implementarea acestuia, prin colaborare cu conducerea școlii.

13. Informează autoritățile responsabile despre eventualele încălcări ale drepturilor copilului și sprijină demersurile acestora pentru soluționarea situațiilor respective.

Există puține date statistice care să descrie evoluția și impactul medierii școlare în contextul educațional românesc. În perioada 2003-2009 au fost formate mai multe serii de mediatori școlari. Pentru început au fost formați mediatori în cadrul programului PHARE, iar în acest scop Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr” din Cluj-Napoca a realizat acreditarea cursului pentru certificarea mediatorilor școlari după standardele ocupaționale naționale și europene. În anul 2006, Organizația Amare Rromentza a inițiat un curs de formare a 20 de mediatori școlari din diferite județe ale țării. În anul 2007, Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului a format, de asemenea, o serie de mediatori școlari. Potrivit unor date mai recente, numărul total de mediatori școlari pregătiți în România în perioada 2003-2013 este de 989 (Sarău, 2013).

În cadrul prezentului proiect, în urma solicitării transmise Inspectoratelor Județene de a ne comunica numărul de mediatori școlari activi la nivel național pentru anul 2015, am fost informați că există 520 de mediatori școlari și profesori de limba romani, dintre care 306 îndeplinesc doar funcția de mediator școlar.

DEMERSUL ANCHETEI DE CERCETARE: COMPONENTA MEDIATORI ȘCOLARI

- Această componentă a urmărit catagrafierea rețelei mediatorilor școlari și a profesorilor de limbă romani din România, specialiști locali considerați o importantă sursă de cunoaștere a realităților locale și a situației educaționale a comunităților de romi, în special a copiilor de etnie romă din localitățile în care lucrează. Astfel, s-a construit o bază de date cu localitățile în care funcționează mediatori școlari/profesori de limba romani și cu datele de contact ale acestora și s-a realizat descrierea profilului mediatorului școlar, identificându-se puncte tari/slabe ale acestuia și din perspectiva unor studii anterioare.

Ancheta sociologică a vizat atât culegerea de date referitoare la situația educației în comunitățile de romi, având în vedere experiența subiecților chestionați, cât și percepția acestora cu privire la accesul la educație al copiilor romi și condițiile de trai în localitățile/comunitățile în care își desfășoară activitatea.

Colectarea datelor: strategii, metode utilizate și populația vizată

- Populația studiată a fost reprezentată de mediatorii școlari și de profesorii de limba romani care aveau contractul de muncă activ la momentul desfășurării anchetei. Inițial am pornit de la o bază de date existentă cu datele de contact ale mediatorilor școlari, dar pe parcurs am realizat că cele mai multe dintre informații nu sunt actuale. De aceea, am considerat că este necesar să construim o bază de date care să cuprindă date actualizate. În acest scop, au fost contactați toți inspectorii județeni care se ocupă de problematica romilor. Aceștia au fost rugați să ne trimită listele cu mediatorii școlari și cu profesorii de limba romani din județele de care aparțin. În unele județe am primit aceste liste într-un timp foarte scurt, în timp ce în alte județe am întâmpinat diferite probleme. Spre exemplu, unii inspectorii au refuzat inițial

să colaboreze cu noi, în timp ce alții au declarat că nu au timp să ne trimită datele solicitate. Astfel că, pentru unele județe de la care informațiile au întârziat să apară, ne-am întors la baza de date inițială și am contactat mediatorii școlari pentru a actualiza datele.

- Colectarea datelor a avut loc în perioada ianuarie 2015-februarie 2016 (cu mențiunea că în perioada iulie-septembrie 2015 cercetarea a fost suspendată).
- Chestionarele au fost trimise prin poștă, după care echipa de cercetare a contactat telefonic toți mediatorii școlari aflați în baza de date pentru a-i ruga să completeze chestionarele și să le trimită înapoi în regim de curierat rapid.
- Cercetarea oferă trei baze de date:
  - » Prima bază de date conține numele și datele de contact ale tuturor inspectorilor județeni care se ocupă de problematica romilor. Pe lângă datele de contact, în baza de date mai apar informații referitoare la modul în care am colaborat cu fiecare în parte, precum și data ultimei contactări.
  - » A doua bază de date, foarte importantă pentru această componentă, este cea care conține datele de contact ale mediatorilor școlari și ale profesorilor de limba romani. În total, din toate cele 41 de județe și din Ilfov, în această bază de date sunt introduse datele de contact ale 518 mediatorii școlari și profesori de limbă romani. Pe lângă datele de contact actualizate, baza de date conține

și informații care fac referire la modul în care am colaborat cu fiecare în parte.

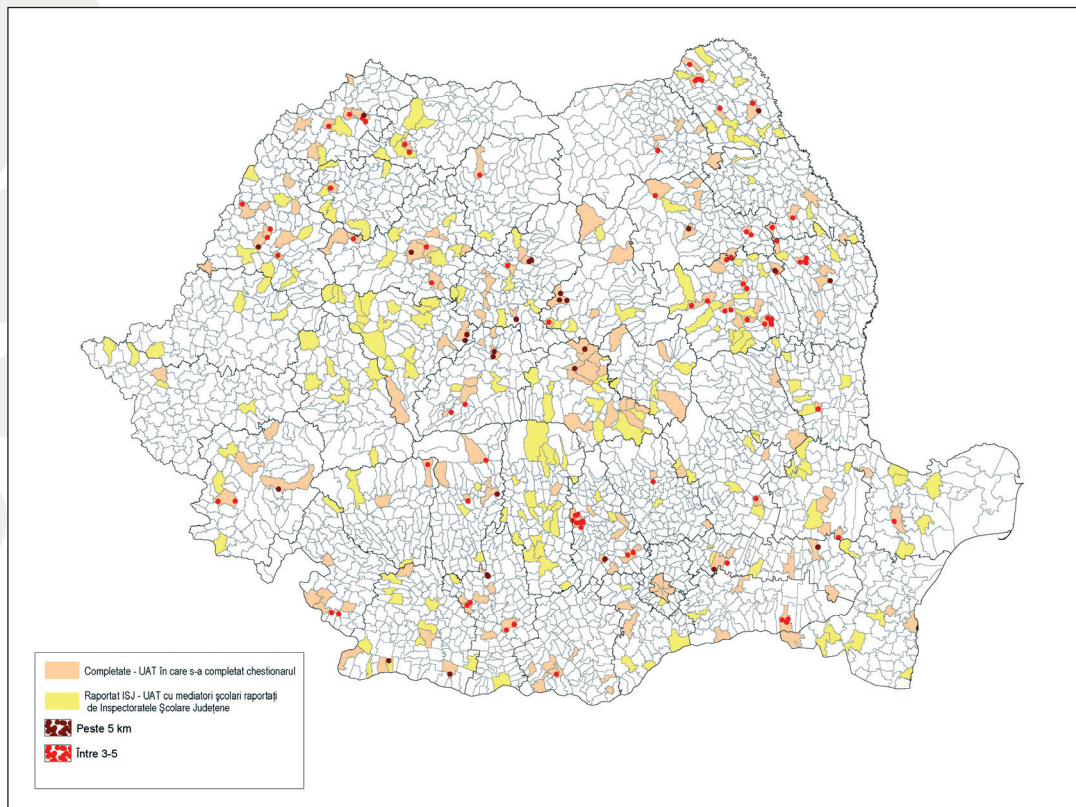
- » A treia bază de date cuprinde datele culese prin intermediul anchetei sociologice desfășurate în perioada decembrie 2015 – ianuarie 2016. Dintre cei 518 mediatorii școlari și profesori de limba romani pentru care am avut datele de contact, 489 au primit chestionar, iar 231 de mediatorii școlari și profesori de limba romani au răspuns la chestionarul nostru, ceea ce înseamnă că am avut o rată de răspuns de 47%. Acest rezultat nu este surprinzător dacă luăm în considerare că nu a fost o anchetă sociologică față în față.

Instrumentul de culegere a datelor

- Chestionarul destinat mediatorilor școlari și profesorilor de limba romani a cuprins opt dimensiuni tematice și a fost structurat astfel încât să fie ușor de parcurs.
Cele mai multe dintre întrebări au vizat informații generale, care au apelat la cunoștințele lor în legătură cu munca pe care o realizează. Au fost și întrebări specifice, care au vizat date exacte și ample care, desigur, au ridicat unele probleme ce țin de rata înregistrată a non-răspunsurilor.

Dimensiunea 1

Date demografice referitoare la minoritatea romă din localitatea/localitățile deservită/e

Dimensiunea 2

Date care vizează locul de muncă

Din totalul de 220 de respondenți care au oferit răspunsuri valide la întrebarea care viza funcția pe care o ocupau la momentul desfășurării anchetei, 161 (73%) s-au declarat mediatori școlari, 48 (22%) profesori de limbă romani, în timp ce 11 (5%) au declarat că îndeplinesc ambele funcții.

Cei mai mulți dintre mediatorii școlari care au răspuns la chestionar lucrează în acest domeniu din 2007, an în care România a aderat la UE și în care sunt reglementate normele de încadrare și de activitate a mediatorului școlar, prin Ordinul nr. 1539 din 19/07/2007 emis de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului. În ceea ce privește profesorii de limba romani, nu există o perioadă de timp atât de bine definită în care s-au făcut angajări. În ceea ce privește titularizarea pe post, 60% dintre profesorii de limbă romani care au răspuns la chestionar afirmă că sunt titulari pe postul pe care îl ocupă.

Pe lângă funcția de mediator școlar sau de profesor de limba romani, 23% dintre respondenți declară că îndeplinesc și alte funcții în școală, cum ar fi: profesor de altă materie decât limba romani, institutor în limba romani, educator în limba romani, bibliotecar, suplinitor, educator, femeie de serviciu, învățător, mediator comunitar, psihopedagog, formator și altele. În ceea ce privește calificarea la locul de muncă, 9 din 10 mediatori școlari spun că sunt calificați pentru funcția pe care o ocupă. Cei mai mulți dintre ei (40%) au obținut calificarea în anii 2007 și 2008.

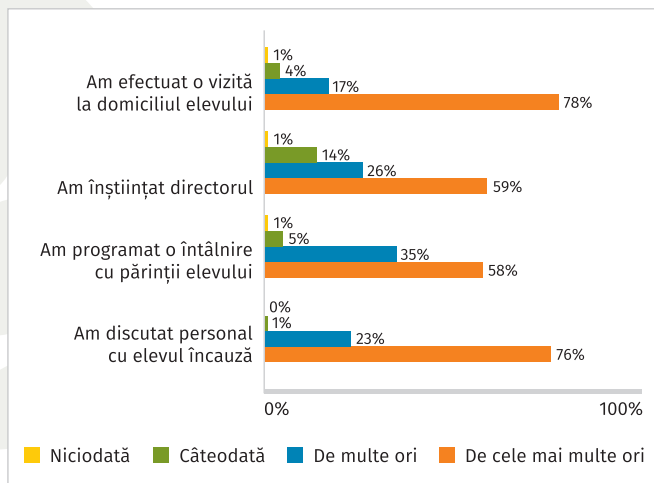
Dimensiunea 3

Percepția subiectului asupra situației educaționale a copiilor de etnie romă și asupra principalelor probleme cu care se confruntă aceștia

Participanții la cercetare consideră că cea mai frecventă cauză a absenteismului școlar în rândul elevilor romi este sărăcia, înțelegând ca lipsa resurselor materiale și financiare, urmată de muncile sezoniere și de mediul conflictual în familie, urmate de distanța mare față de școală și de mediul conflictual în școli. Alte aspecte menționate de respondenți ca fiind cele mai frecvente cauze ale absenteismului în rândul elevilor romi sunt: analfabetismul părinților, căsătoria timpurie, cauze medicale, consumul de alcool, dezinteresul părinților față de școală, migrarea părinților în străinătate, încrederea scăzută în educație, segregarea, probleme legate de infrastructură.

	Prima mențiune (%)	A doua mențiune (%)	A treia mențiune (%)
Sărăcia (lipsa resurselor materiale și financiare)	85	14	2
Muncile sezoniere	6	63	3
Mediul conflictual în familie	3	16	57
Distanța mare față de școală	6	6	10
Mediul conflictual în școală	0	1,5	7,9

Cum procedați în cazul în care un elev a înregistrat mai multe absențe nemotivate?

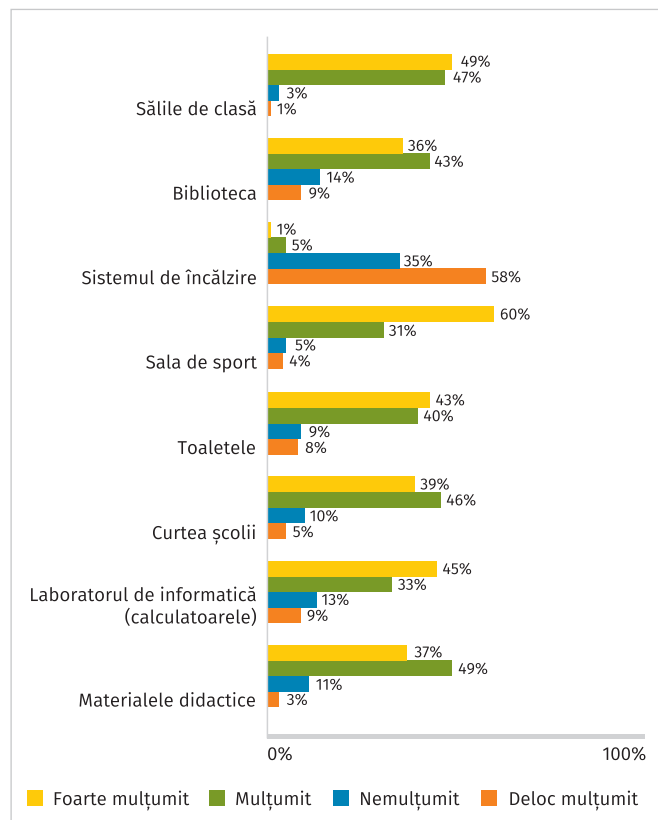

Întrebați despre măsurile propuse pentru combaterea abandonului școlar, mediatorii școlari afirmă că cele mai importante sunt considerate a fi: menținerea legăturii familie-școală, consilierea familiilor, monitorizarea frecvenței școlare și consilierea copiilor cu privire la rolul și importanța educației. În afara celor prevăzute în chestionar, alte măsuri care au fost menționate ca fiind cele mai potrivite pentru diminuarea abandonului școlar au fost: acordarea alocației de stat să fie condiționată de

frecventarea școlii, asigurarea locurilor de muncă pentru elevi după terminarea școlii, cursuri pentru părinți, desegregare, formarea de modele în comunitate, sprijinirea financiară a familiilor dezavantajate economic (de exemplu, familiile monoparentale) și oferirea de fonduri de la bugetul de stat pentru a asigura un venit minim pe familie.

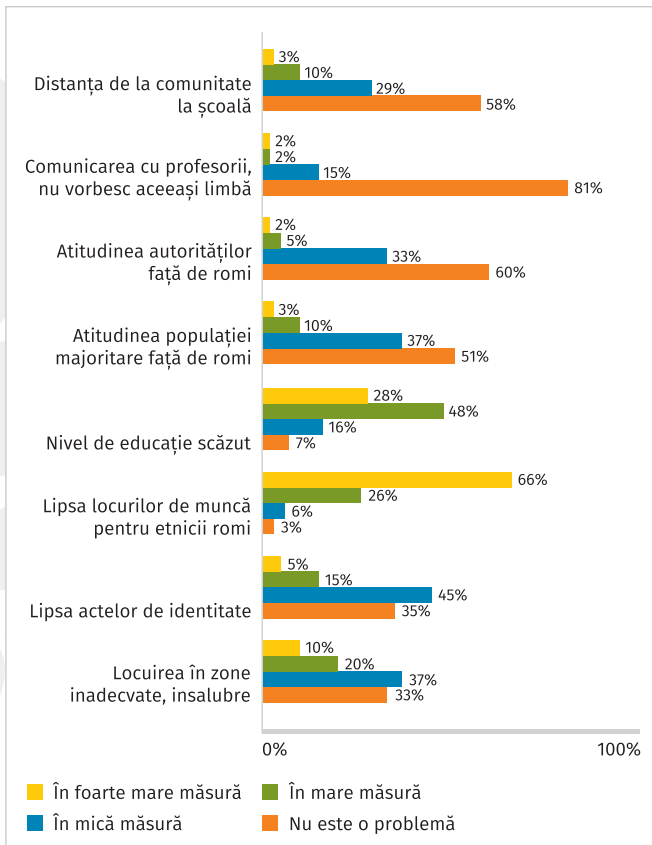
	Prima mențiune (%)	A doua mențiune (%)	A treia mențiune (%)
Menținerea legăturii familie-școală și invers	58	15	7
Monitorizarea frecvenței școlare	10	36	9
Consilierea familiilor dezavantajate privind rolul și importanța educației	10	19	24
Acordarea unor facilități elevilor: transport gratuit și masă	8	6	8
Acordare de rechizite școlare, dar și de articole de îmbrăcăminte și încălțăminte	7	11	14
Consilierea elevilor privind importanța absolvirii școlii	3	3	18
Menținerea legăturii cu autoritățile locale	3	6	15
Prevenirea actelor deviate: violență, vagabondaj, consum de alcool/droguri	1	3	3

Cât de mulțumit sunteți de infrastructura școlară și de dotările școlilor în care lucrați?

În ceea ce privește percepția mediatorilor școlari și a profesorilor de limbă romani despre aspectele problematice întâmpinate de copiii romi din școlile în care lucrează în legătură cu participarea lor școlară, cei mai mulți dintre ei (peste 70%) consideră că următoarele aspecte nu reprezintă o problemă: copiii romi întâmpină greutăți în înțelegerea limbii care se vorbește la școală, profesorilor nu le place să lucreze cu copiii romi, în cadrul școlii au existat situații în care copiii romi au fost umiliți de către copiii neromi din cauza etniei, în cadrul școlii au existat situații în care copiii romi au fost umiliți de către profesori din cauza etniei.

Pe de altă parte, aspectele cele mai problematice identificate de mediatorii școlari în ceea ce privește copiii romi din școli sunt: copiii romi au probleme de absenteism din cauza faptului că nu au cele necesare pentru școală (îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite etc.), părinții copiilor romi nu sunt interesați să își trimită copiii la școală, copiii romi au probleme de absenteism pentru că merg periodic în străinătate cu părinții. Aceste rezultate sunt în concordanță cu cele anterioare, care se referă la principalele cauze ale absenteismului școlar.

În localitatea în care lucrați, în ce măsură considerați că următoarele aspecte reprezintă o problemă pentru comunitățile de etnie romă?

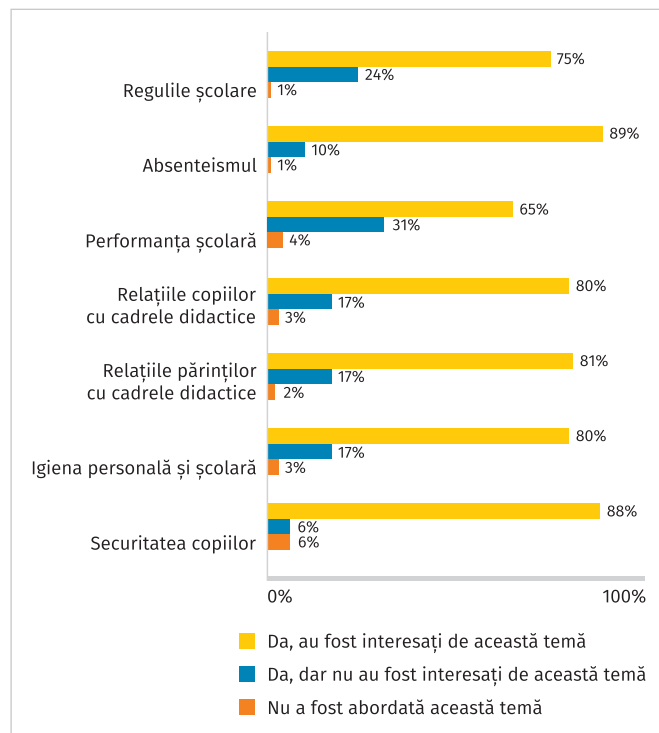
Dimensiunea 4

Activități și condiții de muncă

Cu referire la munca mediatorului școlar, aceștia declară că activitățile pe care le realizează cel mai frecvent sunt vizite la domiciliu în comunitate, monitorizarea și încurajarea prezenței elevilor la orele din cadrul programelor alternative/suplimentare de sprijin, monitorizarea situației școlare și extrașcolare a copiilor aflați în risc de abandon școlar, actualizarea bazei de date despre copiii aflați în risc de abandon școlar și colectarea de date statistice relevante pentru monitorizarea accesului la educație și menținerea copiilor în sistemul educațional obligatoriu.

Pe lângă activitățile enumerate în chestionar, mediatorii școlari au identificat și alte activități pe care le efectuează, cum ar fi: alte activități legate de etnia romă, ajutarea copiilor la efectuarea temelor pentru acasă, discuții cu liderii romi, întâlniri interactive cu profesorii școlii, monitorizarea zilnică a elevilor la cursurile școlare, organizarea de ședințe cu părinții romi, participarea la concursuri naționale, prevenirea conflictelor pe hol și în autobuz, sprijin pentru obținerea actelor de identitate, a alocațiilor, a ajutoarelor sociale, pentru înscrierea la un medic.

Care dintre următoarele teme au fost abordate în cadrul ședințelor cu părinții?

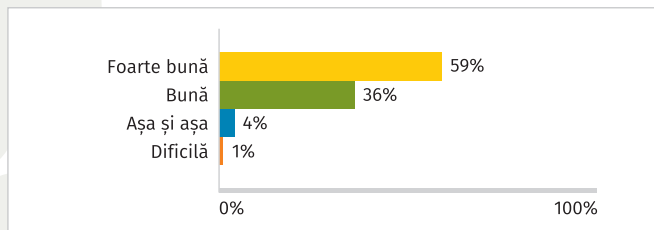

Dimensiunea 5

Colaborarea cu colegii, comunitatea deservită și alte instituții de interes

Specialiștii cu care mediatorii școlari colaborează cel mai mult sunt cei din cadrul școlii în care lucrează, și anume directorul școlii, dirigintele clasei și profesorii. Astfel, 61% dintre respondenți declară că au întâlniri zilnice în scop profesional cu directorul școlii, respectiv 50% cu dirigintele clasei și 52% cu profesorii clasei. Sunt declarate întâlniri frecvente și cu părinții copiilor, din moment ce 29% dintre mediatorii școlari afirmă că au întâlniri zilnice cu aceștia. Alți actori relevanți cu care respondenții declară colaborarea în munca lor sunt consilierul școlii, mediatorul sanitar și profesorul de limba română. De asemenea, 44% dintre mediatorii școlari declară că au întâlniri de mai multe ori într-o lună cu ceilalți mediatorii școlari din județ și cu inspectorul pe problemele romilor (56%). De menționat este că un procent similar de mediatorii școlari (43%) declară că se întâlnesc cu ceilalți mediatorii școlari din județ rar sau deloc, la fel și în cazul inspectorului pe problemele romilor (31% dintre respondenți declară că se întâlnesc cu acesta rar sau deloc).

Cum apreciați în general colaborarea dvs. cu populația de etnie romă din comunitatea/comunitățile din care face parte școala în care lucrați?

Colaborarea cu alți specialiști în domeniu este apreciată ca fiind foarte bună în cazul directorului școlii sau al grădiniței (82%), al reprezentantului inspectoratului școlar (60%), al profesorilor și învățătorilor (73%). De asemenea, 67% colaborează cu reprezentantul Biroului Județean pentru Romi în condițiile în care nu există o relație formală de subordonare/coordonare între ei.

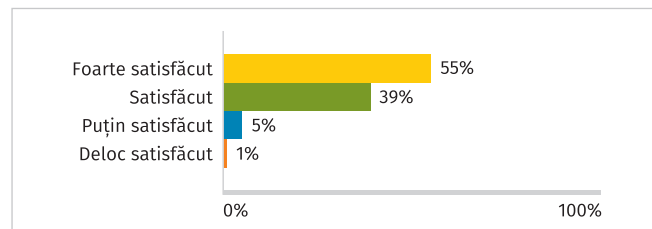
Dimensiunea 6

Satisfacția față de munca de mediator școlar/profesor de limba romani și mulțumirea față de diferite aspecte ce țin de locul de muncă

În ceea ce privește locul de muncă și condițiile de la locul de muncă, mediatorii școlari se declară cel mai puțin mulțumiți de salariul pe care îl au, de perspectivele de

carieră și de volumul muncii. În schimb, se declară foarte mulțumiți de relația cu ceilalți angajați ai școlii, de relația cu membrii comunității deservite și de experiența dobândită.

Cât de satisfăcut vă simțiți cu privire la munca dvs.?

Dimensiunea 7

Proiectele organizațiilor neguvernamentale sau ale altor instituții, desfășurate în ultimii 5 ani în comunitatea/comunitățile pe care le deservește

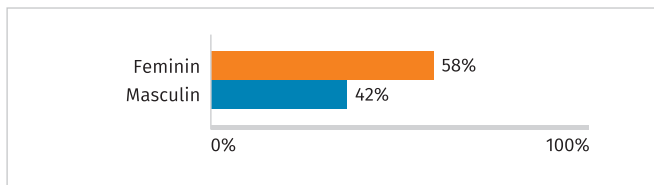
Menționăm că această secțiune a înregistrat cea mai mare rată de non-răspunsuri. Acceptând această limită, din răspunsurile colectate putem afirma că 65% dintre mediatorii școlari și profesorii de limba romani au participat, în ultimii 5 ani, la diferite proiecte ale unor organizații neguvernamentale sau ale altor instituții desfășurate în comunitățile deservite.

Dimensiunea 8

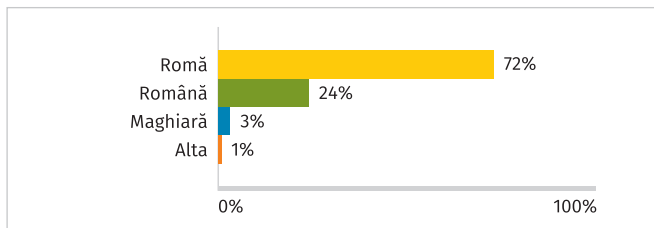
Date demografice. Descrierea populației studiate

În medie, mediatorii școlari au vârsta de 42 de ani, sunt femei și sunt de etnie romă. În ceea ce privește cunoașterea limbii romani, 44% afirmă că limba romani este limba lor maternă, în timp ce 38% afirmă că nu cunosc limba sau că nu e nevoie să cunoască limba pentru a colabora cu familiile rome din comunitățile deservite.

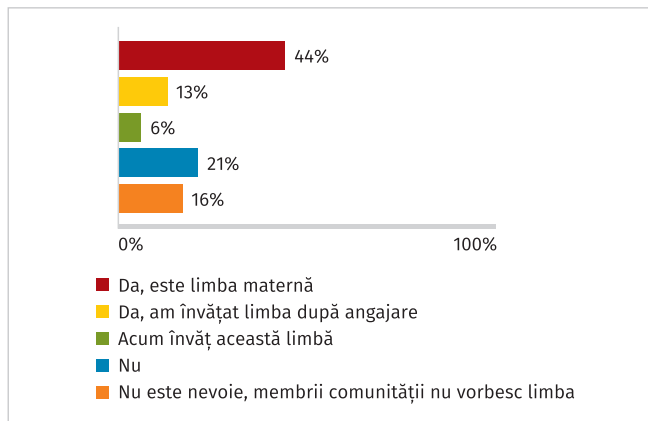
Genul respondentului

Etnia respondentului

Vorbiți limba romani?

Întrebați dacă mai au și alte locuri de muncă sau activități generatoare de venituri, 16% dintre mediatorii școlari și profesorii de limba romani afirmă că sunt angajați cu normă întreagă sau cu o jumătate de normă și în altă parte. Printre locurile de muncă amintite sunt: profesor, educator, administrarea propriei afaceri, activități tradiționale și/sau sezoniere sau preot.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În România, profesia de mediator școlar s-a dezvoltat ca răspuns la dificultățile înregistrate de sistemul școlar în privința creșterii participării școlare și a nivelului de educație în rândul populației de etnie romă. Mediatorul școlar, prin prisma atribuțiilor postului, constituie un liant între școală, comunitate și familie și, nu în ultimul rând, asigură roluri importante de reprezentare a intereselor familiilor/comunităților de romi în relație cu autoritățile locale și cu alți actori relevanți în domeniul educației. Deși medierea școlară a fost introdusă în perioada 1990-1995, din punct de vedere legislativ această profesie a fost reglementată mult mai târziu, în anul 2007, respectiv în 2011, când mediatorii școlari au fost menționați ca personal școlar auxiliar. În legătură cu descrierea modului de funcționare a acestui program de mediere școlară, până la momentul realizării anchetei am identificat doar date despre numărul de mediatorii școlari formați și studii de caz asupra activității particulare a unor mediatorii școlari. *Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2014-2020* prevede, de asemenea, existența a 600 de mediatorii școlari angajați la nivelul anului 2016.

În cadrul prezentului proiect, am fost informați că la nivelul anului 2015 existau 520 de mediatorii școlari și profesori de limba romani, dintre care 306 îndeplineau doar funcția de mediator școlar.

Studiile privind situația școlară a copiilor romi (Fleck-Rughiniș, 2008; Duminică-Ivasiuc, 2010; Surdu-Vincze-Wamsiedel, 2011) arată că aceștia se confruntă cu o serie de dificultăți care țin atât de realitățile macrostructurale, cum ar fi sărăcia, segregarea rezidențială și școlară, cât și de interacțiuni la nivel local, inclusiv în cadrul școlii. Din acest punct de vedere, putem atrage atenția asupra necesității implementării consistente a unor politici de sprijin educațional, cum este medierea școlară.

Cercetarea privind mediatorii școlari în cadrul proiectului SocioRoMap aduce în vizor date importante care ilustrează munca mediatorilor școlari. Aceștia declară că vizitele în comunitate, monitorizarea și încurajarea prezenței elevilor la școală, monitorizarea situației școlare și extrașcolare a copiilor aflați în risc de abandon școlar și colectarea de date statistice sunt activitățile pe care le desfășoară cel mai des. Percepția mediatorilor școlari asupra cauzelor absenteismului școlar în cazul ele-

vilor de etnie romă este că sărăcia, munca sezonieră și mediul familial conflictual sunt principalele cauze ale absenteismului școlar. În același timp, răspunsurile ne arată că mediatorii școlari nu consideră segregarea școlară, infrastructura școlară sau interacțiunile în cadrul școlii obstacole în calea participării școlare a elevilor romi. Participarea redusă a copiilor romi la școală este, de asemenea, explicată de respondenți prin faptul că elevii romi nu au cele necesare pentru școală, dar și prin lipsa interesului părinților pentru activitatea școlară a copiilor. Încercând să interpretăm aceste rezultate, ne putem gândi la faptul că școlile în care există mediatorii școlari au în derulare programe de sprijin pentru elevii dezavantajați și că există un climat educațional tolerant și de susținere față de copiii de etnie romă. Totuși, credem că aceste răspunsuri mai pot fi interpretate luând în calcul alte două aspecte. În primul rând, este posibil ca în cadrul școlii mediatorul școlar să fi avut dificultăți în a aborda critic anumite aspecte care țin de integrarea școlară a copiilor romi. Un alt aspect poate fi cel al conștientizării limitelor propriei muncii, astfel încât mediatorul școlar, neavând control și puterea decizională de a aborda cauzele structurale ale slabei participări școlare a copiilor romi, a ales să ilustreze cauzele și soluțiile la nivel individual și familial, acestea fiind parte a muncii lui, prin intermediul

activităților pe care le desfășoară în calitate de mediator școlar. În același sens, din datele colectate reiese că mediatorii școlari realizează o multitudine de sarcini, având totuși o satisfacție redusă a muncii prin prisma salariului, a perspectivelor de carieră și a volumului de muncă.

În ceea ce privește limitele cercetării, alegerea de a include în studiul nostru atât mediatorii școlari, cât și profesorii de limba romani s-a dovedit utilă dacă ne referim la datele care descriu comunitățile locale de romi. Deși cei doi specialiști pot avea obiect diferit al muncii, ei constituie împreună o rețea importantă de sprijin educațional, posedând în același timp o bună cunoaștere a populației de romi la nivel local. Considerăm însă că este nevoie de studii ulterioare care să vizeze fiecare dintre acești specialiști în parte, pentru a culege mai multe informații despre profilul și specificul muncii lor.

Ținând cont de faptul că cercetările cu privire la rolul mediatorului școlar în sistemul școlar românesc sunt limitate ca număr, considerăm că o abordare calitativă a acestui subiect ar aduce o înțelegere mai profundă a aspectelor pe care ancheta sociologică le-a dezvăluit. Cu siguranță există unele percepții și atitudini ale mediatorilor școlari cu privire la munca lor care nu au fost identificate cu ajutorul anchetei, și care ar putea fi înțelese doar cu ajutorul unor interviuri sau discuții de grup.

NOTIȚE

A series of horizontal dotted lines for writing notes, arranged in 15 rows. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

SocioRoMap

ONG-URI ȘI PROIECTE SPECIFICE
COMUNITĂȚILOR DE ROMI

Autori studii:

Florina POP, Bianca BALEA

ISPMN • Aprilie, 2017

Pregătire tipar: **IDEA PLUS**, Cluj-Napoca

Tipar: **IDEA DESIGN & PRINT**, Cluj-Napoca

Parteneri:

FUNDAȚIA
PENTRU O SOCIETATE DESCHISĂ

CCRIT
CENTRUL DE CERCETARE
A RELAȚIILOR INTERETNICHE

www.norwaygrants-povertyalleviation.org

www.eeagrants.org

www.ispmn.gov.ro